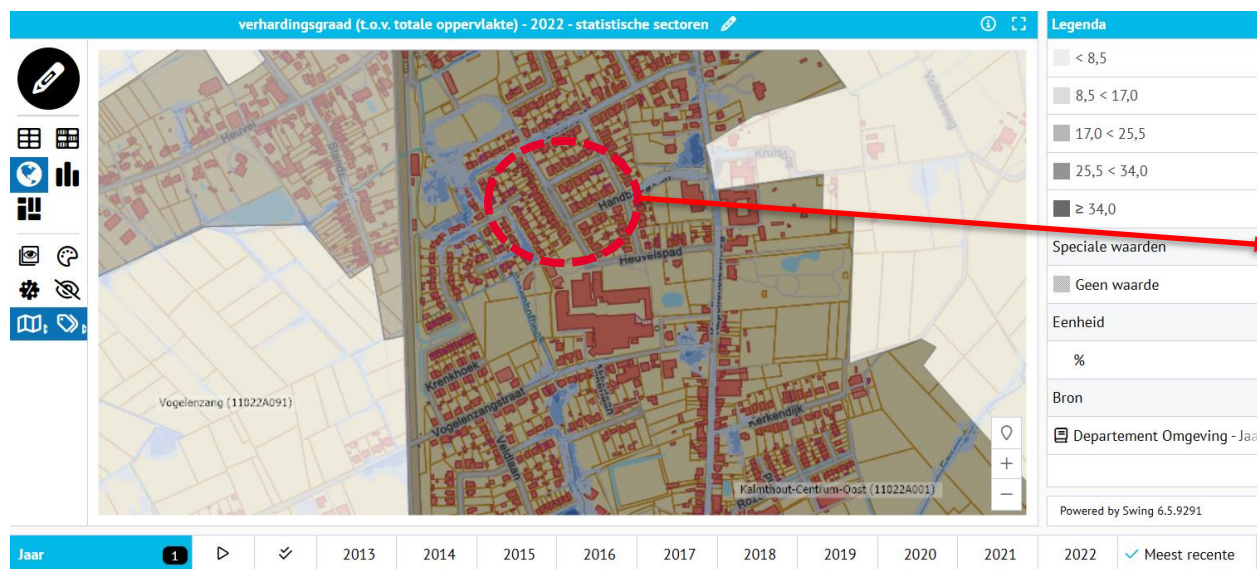

Meer groen en blauw in de woonkernen

Aan de slag met de kansen in jouw gemeente

Naar een waterveilige gemeente

Water

Combinatiekaart:
verhardingsgraad – pluviale overstromingskaart

Luchtfoto juni 2019 (Kalmthout)

Water

- Advies bij hemelwater- en droogteplannen (HWDP)
- Gemeentebezoeken
- Infomomenten integraal waterbeleid
- Samenwerken bij handhavingssdossiers

Water

- Laagdrempelig eerste lijn advies over water/droogte
- Begeleiding bij projectsubsidieaanvragen
 - Levend Water subsidie 2024: 467.436 €
- Samenwerking bij werken aan waterloop 2^e cat.

Het eBROEKbos

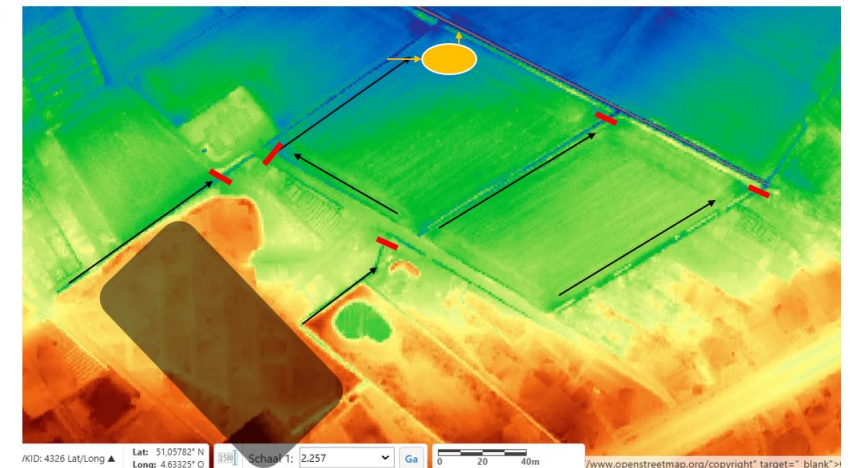

→ Huidige afwateringsgrachten, te voorzien van schotten met overloop

— Mogelijke stuwlocaties

WADI: afleiden van water van de gracht naar de wadi om uitgestelde infiltratie en buffering te realiseren

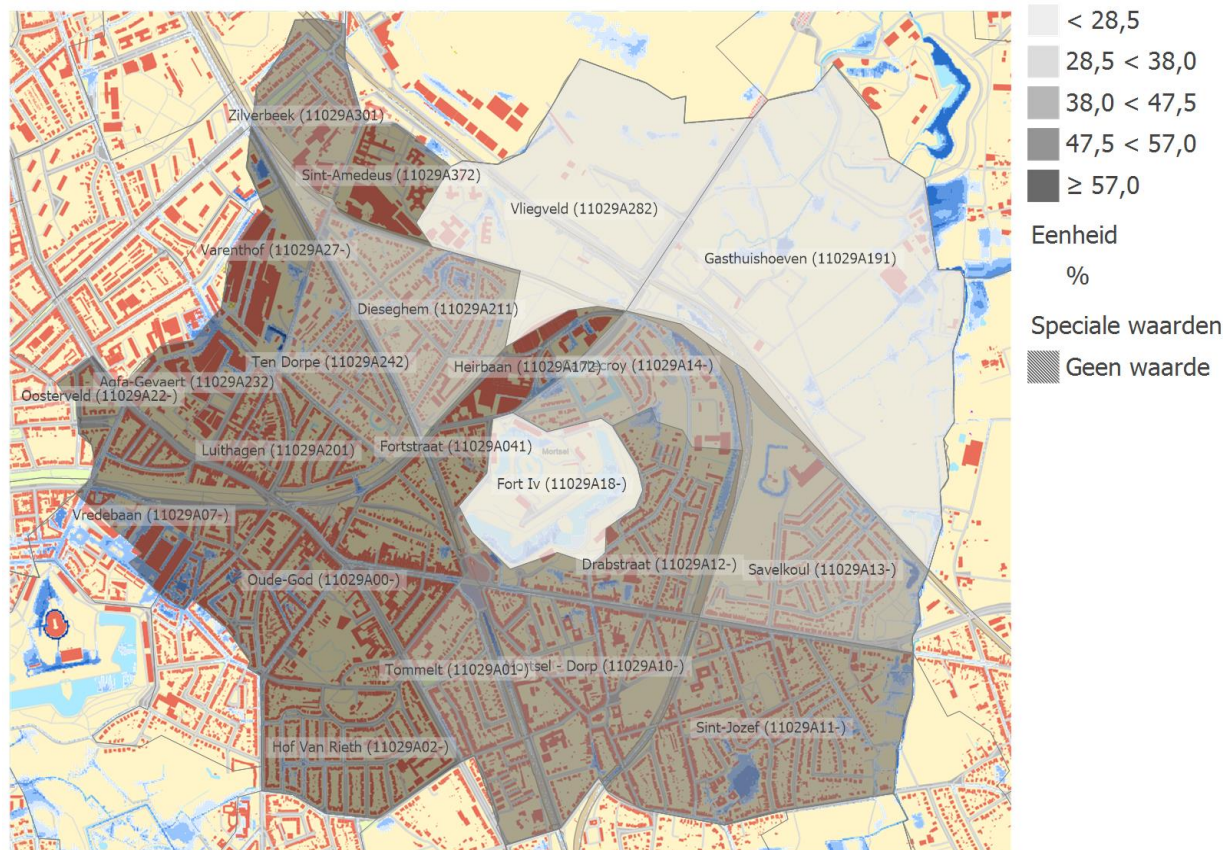
Ontharding, hergebruik en lokale infiltratie in woonzone

Aan de slag met kansen voor klimaat

Gemeentewegen onder de loep

verhardingsgraad (t.o.v. totale oppervlakte) - 2022 - statistische sectoren van Mortsel

Bron: Departement Omgeving - Jaarlijkse Bodemafdekkingskaart 'JaarBAK' | provincies.incijfers.be

- Combinatiekaart met huidig pluviaal overstromingsgevaar (blauw), verharding door gebouwen (rood) en wegen (grijs), waarbij de meest verharde buurten donker oplichten

Gemeentewegen onder de loep

- **Wat?** • Begeleidingstraject dat resulteert in heldere analyse, prioriteitenlijst en gemeentelijke onthardingsstrategie + engagement
- **Waarom?** Ontharding als middel voor adaptatie, leefbaarheid, mobiliteit, biodiversiteit, kostenbesparing,...
- **Voor wie?** 5 lokale besturen: schepenen, beleidsdiensten (omgeving, mobiliteit) en uitvoerende diensten (groen + openbare werken)
- **Door wie?** Klimaatteam provincie Antwerpen i.s.m. Breekijzer, Trage Wegen en RE-ST
- **Kostprijs?** lokaal bestuur: 3.000 euro (excl. 21% btw) + provincie: 12.000 euro per gemeente
- **Wanneer?** 4e editie inschrijven voorjaar 2026. Geef vandaag je interesse door

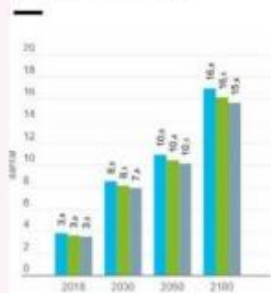
Gemeentewegen onder de loep

In 6 sessies

1. WAAROM ONTHARDEN?

Wat willen we bereiken? Hoe begin je eraan? Aan de slag met kaarten en data.

Onderzoek de mogelijkheden én de zwakke plekken van jouw locatie

Provincie Antwerpen heeft heel veel data over de leefomgeving en de mogelijkheden om te ontharden.

Provincies in cijfers

Op de site [Provincies in cijfers](#) vind je hier:

- Het **rapport klimaatscenario's** toont de situatie als dit van 2050 en 2100.
- Het **rapport adaptatiemaatregelen** toont de wateropmaak en waterafvoer in je regio.

Je kan bij de data en kaarten tot voorbij de kwetsbaarheden en kansen zijn van jouw locatie.

2. WAAR OP DE KAART?

Waar kan je best ontharden?
Hoe verbinden we opportuniteiten?

3. WAAR OP HET TERREIN?

Waar kan een weg misschien weg?
Hoe ziet het er op het terrein uit?

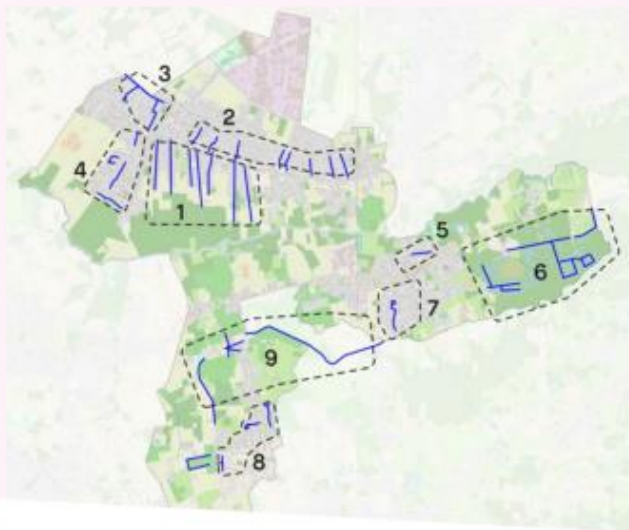
Provincie

Gemeentewegen onder de loep

In 6 sessies

4. WELKE OPTIES?

Wat best? Wat is de beste tactiek?
Waar hou je allemaal rekening mee?

5. HOE PAK JE DIT AAN?

Welke tools heb je als gemeente?
Waar vind je extra geld?

6. WAT NU?

Hoe ga je aan de slag? Hoe krijg je collega's en omwonenden mee?

Provincie

30/09: kom proeven van RE-MOVE in de Nekker

Programma

09:30 – Onthaal

10:00 – Welkom & dagverloop

Jan De Haes

10:20 – Uitbreeksessies of fietsexpeditie naar keuze

12:30 – Lunch

13:30 – Keynote "Wegen naar minder wegen"

Tine Hens

14:15 – Intro praktijkplein + uitreiking RE-MOVE'rs

14:45 – Praktijkplein: wegontharding in de praktijk

Voor en door deelnemende gemeentes

16:00 – Besluiten

Jee Kast

16:20 – Receptie

Uitbreeksessies

Fietsexpeditie

10:20

Bomen als kritische
straatinfrastructuur

Lotte Vandoorne
Gemeente Bonheiden

Klimaatbestendige
bestekken. Hoe onthard
je je straatontwerper?

TBA
-

Wanneer zal welke weg
ons hoeveel kosten?
Aanzet tot een budget-
en beheerstrategie

Peter Tanghe
Stad Kortrijk

Mechelen verkende vijf
jaar geleden overmaatse
wegverharding. Welke
kansen werden benut?
Een her-verkenning per
fiets

11:30

Nutswerken in de straat?
Een kans om de straat te
hêrdenken

Stijn Geuens
Stad Herentals
Mieke Van den Brande
Gemeente Bonheiden

De wet van verlies van
ambitie bij wegheeraanleg
tegenwerken. Denken,
doen...en steeds vlotter
doen.

Delphine Roels
Gemeente Oostkamp

Budget-transfers bij
ontharding: een sterke
groendienst houdt de
straat levendig.

Simon Torfs
Gemeente Mortsel

Peter Cokelaere
Stad Mechelen

Hittestresspreventie - opleidingstraject

In onze provincie bestrijden we hitte via ontharding, vergroening en verkoeling

- in de buitenruimte
- in en rond gebouwen

en deze voor iedereen toegankelijk te maken.

Vanaf najaar 2026: nieuw opleidingstraject

Groene oases op straat

- **Rol gemeente:** keuze locatie, voorzien budget + goedkeuren ontwerp en oplevering
- **Provinciale ondersteuning:** aanbesteding, ontwerp, kwaliteitscontrole, uitvoering, onderhoud en comm. via raamcontract quick-wins ontharding
- **Kost:** gratis ondersteuning + reguliere marktprijzen aannemer
- **Partner:** klimaatteam
- **Timing:** Vanaf 09/2025
- **Eerste projecten:** Turnhout, Zandhoven, Duffel, Herenthout

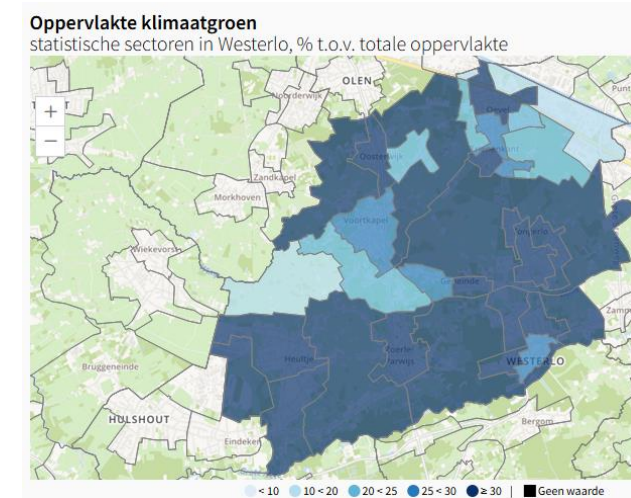
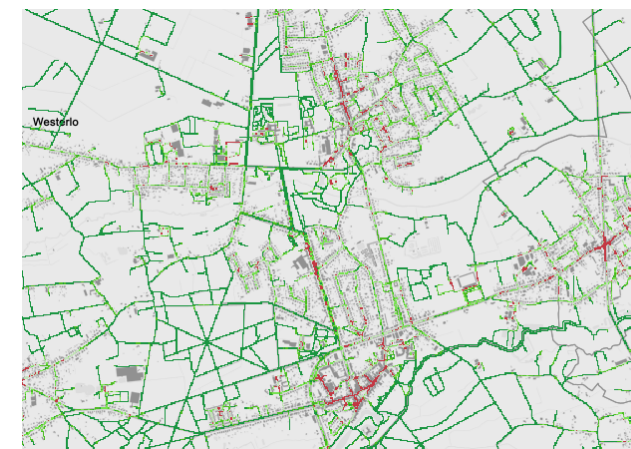
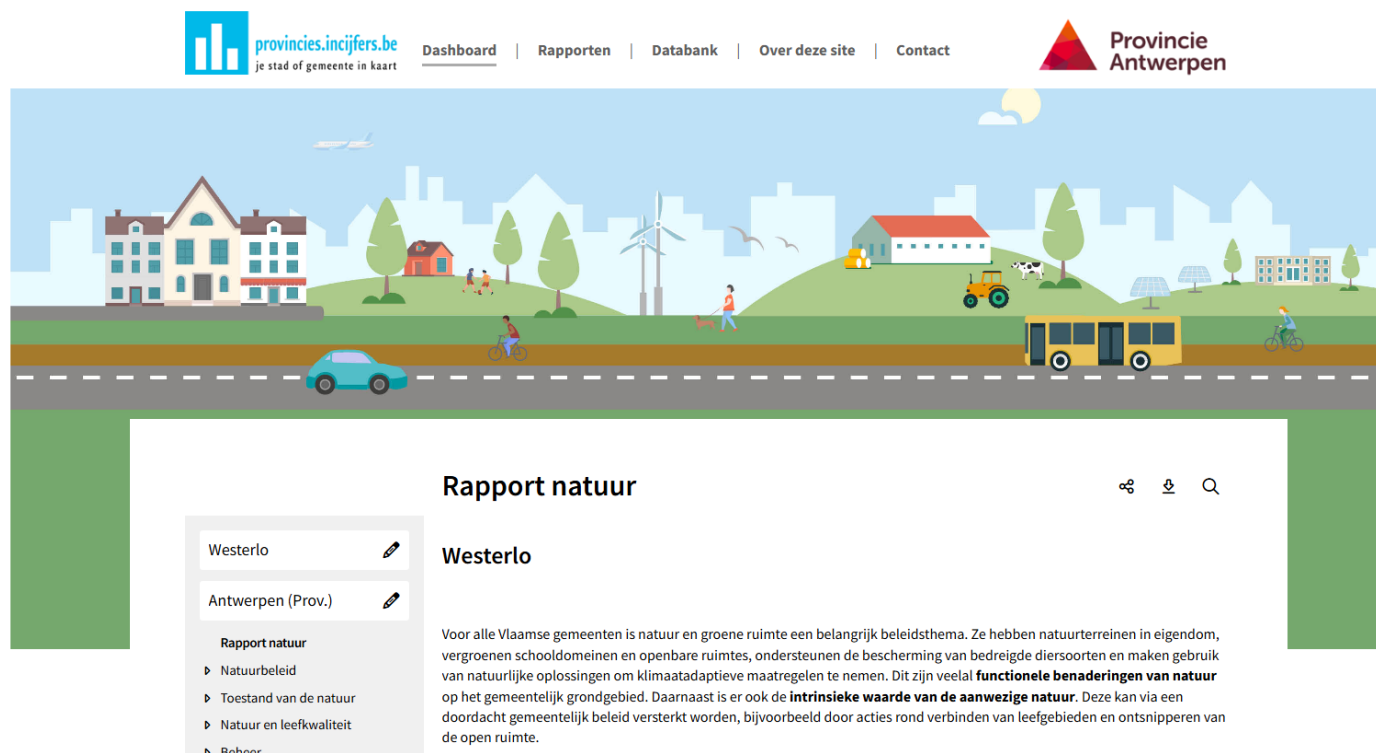

Aan de slag met kansen voor biodiversiteit

Provincies in cijfers – Rapport Natuur

- Kom te weten waar je best aan de slag gaat, met referentiedata over de Vlaamse Groennormen (3+30+300-regel) en veel meer.

GroenZoeker

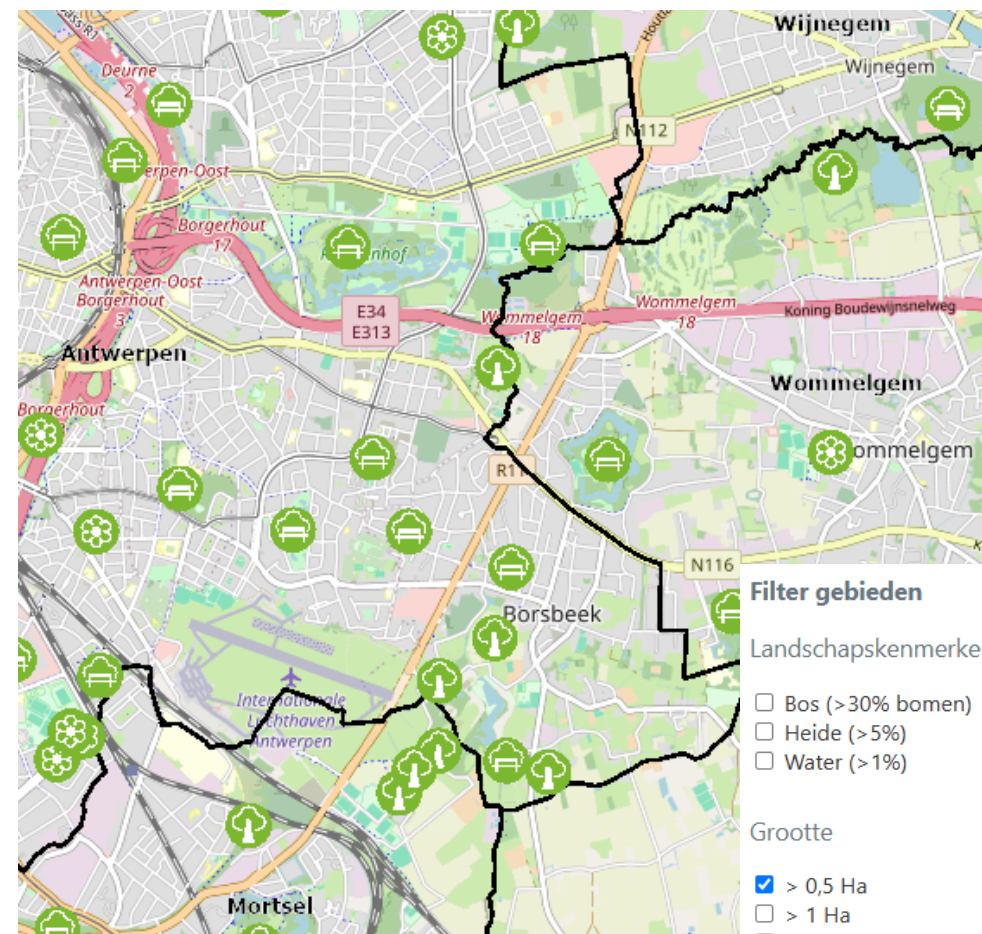
- Krijg een zicht op het aanbod en de nood aan toegankelijk groen met de groenzoeker.
- Vlaamse groennorm: 3+30+300 regel
- 300 = toegankelijk groen op 300m (>0,5 ha)
- Feedback en vragen:
groenzoeker@provincieantwerpen.be

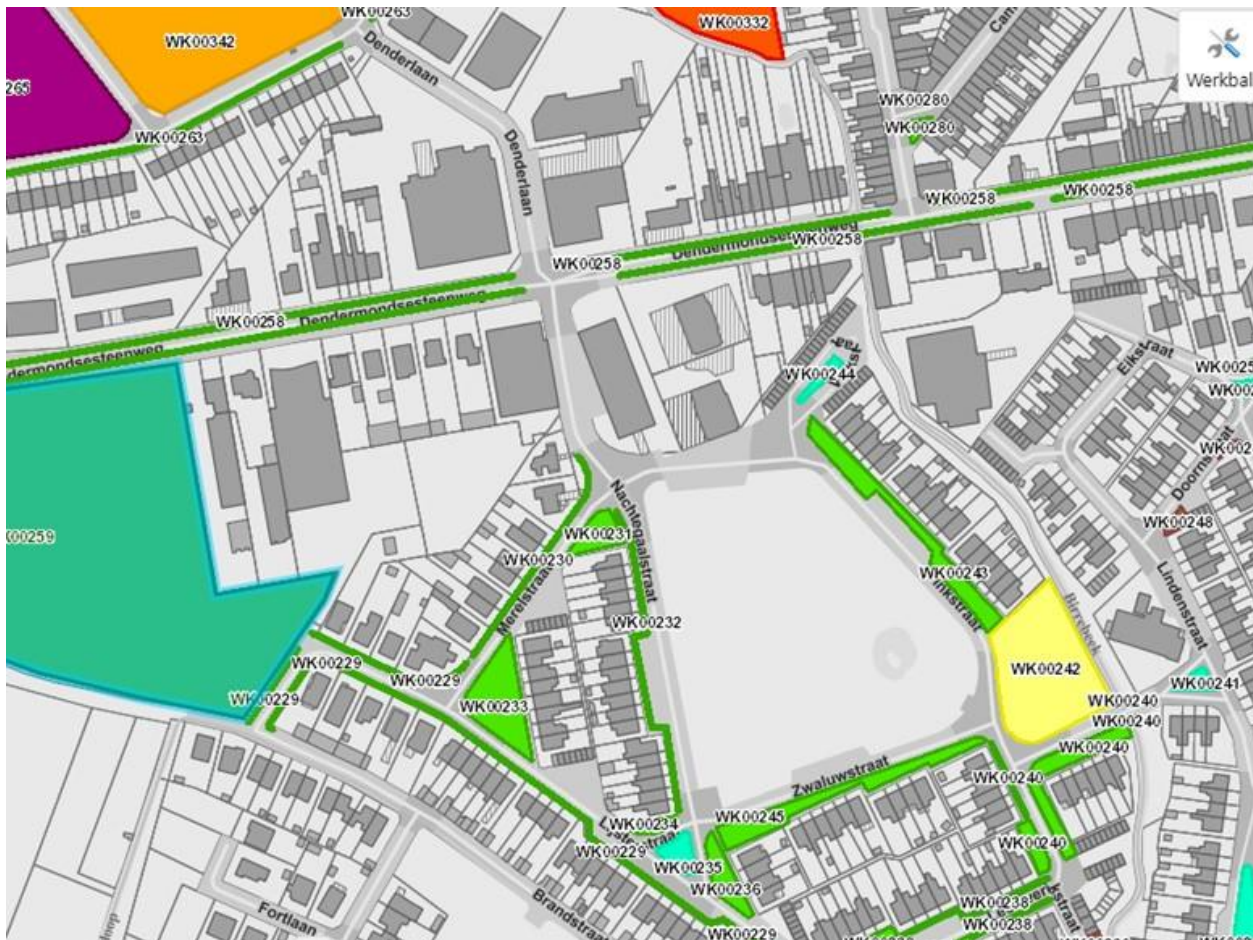
groenzoeker.be

	Fietsenstallingen		Laadpunten fiets
	Speelzones		Fietslussen
	Speelplekken		Wandellussen
			Loopomlopen
	Vogelkijkhotspot		Natuurlopen
	Kijkhut		Zitbanken
	Uitkijktoren		Picknickbanken
	Buitenleerplekken		

Groeninventaris

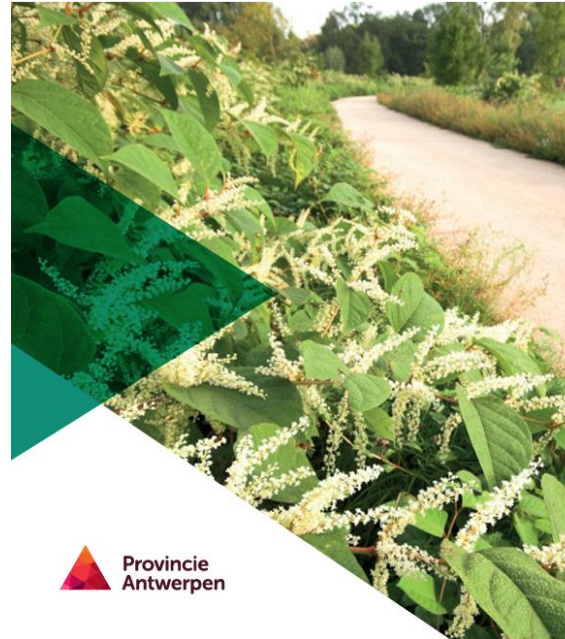

- Breng je groen in kaart
- Digitale kaart en databank

Invasieve uitheemse soorten

- Situeer probleemlocaties en bepaal de juiste aanpak.
 - Invasieve duizendknopen
 - Reuzenberenklauw
 - Aziatische hoornaar
- Amerikaanse stierkikker
- Exotenbestrijding in waterlopen
- Meer info?

Invasieve duizendknoop Herkennen en beheeren

Aziatische hoornaar

nieuwsbrief

3 juni 2024

De eerste werksters zijn daar

© INBO

... en andere lastige soorten

- Teken in groengebieden
- Eikenprocessierups

 Provincie
Antwerpen

 Universiteit
Antwerpen

Duurzaam aankopen van plantgoed

- Kies voor duurzaam groen met de gids Groenvoorziening
 - Bomen, struiken en kruidachtigen
- Maak aan de hand van de **beslissingsboom** de juiste keuze
 - Stap 1: Standplaatsfactoren
 - Stap 2: Ontwerpeisen
 - Stap 3: Omgeving (natuurlijk, stedelijk, historische plaatsen)
 - Stap 4: Soortenkeuze: Inheems < > Uitheems
- Lijst van (wettelijk) verboden soorten
- Tips: Inrichting/aanleg - Biodiversiteit
- Voorbeeldbestek voor overheidsopdrachten
 - Gunningscriteria met extra kwaliteitseisen

Ontwikkel een straffe groenvisie

- Op basis van data inzicht krijgen in **kansen** en **knelpunten** van jouw stad/gemeente
- Toewerken naar een ambitieus **toekomstbeeld**

Ontwikkel een straffe groenvisie

- Met als belangrijke pijlers

1

Behoud de eigen identiteit

2

Maak eens een andere verbinding
dan wifi

3

Zet planten- en diersoorten in de
spotlight

4

Geef hitte, droogte en
overstromingen geen kans

5

Promoot groen als een lust en
niet als een last

Ontwikkel een straffe groenvisie

- Opmaak door provincie of zelf aan de slag met de leidraad
- Naar een nieuwe methodiek
 - Reeks van interactieve workshops
 - Rapport met aandachtspunten en actiefiches (wat, waarom, handvaten)
- Lancering midden 2026
- Volg de nieuwsbrief van het nieuwe Provinciaal Aanspreekpunt Leefmilieu

Nachtgaai © Savitaga - Pet Muntman

Actie: Maatregelen voor nachtegaal

De nachtegaal is een onopvallend gekleurde vogel die zich bij voorkeur ophoudt in struikgewas. Het is vooral de zang die erg typisch is. Die kan je 's avonds en 's nachts horen en bestaat uit korte, erg luide heffige strofen met veel variatie. De grootste trekkers heb je in dichte braamstruwelen met brandnetels in bosranden en houtwallen en vooral dichte struwelen van meidoorn en duindoorn in de duinen. Ondanks de voorkeur voor een rijke ondergroei van struwelen, is een te dichte bedekking van de bodem ongunstig voor de op de grond foeragerende vogel. In tegenstelling tot vele andere soorten vogels speelt het ouder worden van bossen daarom niet in het voordeel van de nachtegaal, omdat bij een gesloten bladerdek de ondergroei van struwelen afneemt. Daarnaast zijn door een verlaging van het grondwaterpeil weer veel bossen sterk vernieuwd. Nachtgalen broeden vanaf half mei. De nesten worden laag op de grond gemaakt in struikgewas en vaak tussen brandnetels of takken die op de grond liggen. Het menu van de nachtegaal bestaat uit allerlei dierlijk voedsel, insecten, oorwormen, spinnen, hooiwagens en regenwormen. Dit wordt aangevuld met verschillende soorten bessen. Vanaf juli trekken de nachtegaal naar Afrika en half september zijn de meeste vertrokken, maar vanaf half april keren zij weer terug. Zie voor meer info de [website Ecopedia](https://www.ecopedia.be).

Tips!

- Zorg voor een gevarieerd, halfopen loof-houtbos. De open plekken in het bos zijn vooral van belang om te foerageren.
- Voorkom verdroging van bossen.
- Maak een [natuurbereikbaarheidsplan](#) op met speciale aandacht voor het leefgebied van de nachtegaal.
- Voer geen beheerwerken uit in het broedseizoen (15 maart t/m 15 juli).

Van toepassing op:

Gebieden met nitrofiel alluviaal elzenbos (vn), vochtig wilgenstruweel op voedselrijke bodems (sf/sf-).

B / R

Mogelijk kan de Bosgroep of het Regionaal Landschap, behorend bij jouw gemeente, ondersteuning bieden bij de uitvoering van deze actie.

Nachtgaai © Savitaga - Jan van der Straeten

stuks doelloorten
van valleibos

1

Promoot acties zoals de nachtegaalwandelingen van Natuurpunt.

This cover has been designed using resources from Raticoon.com

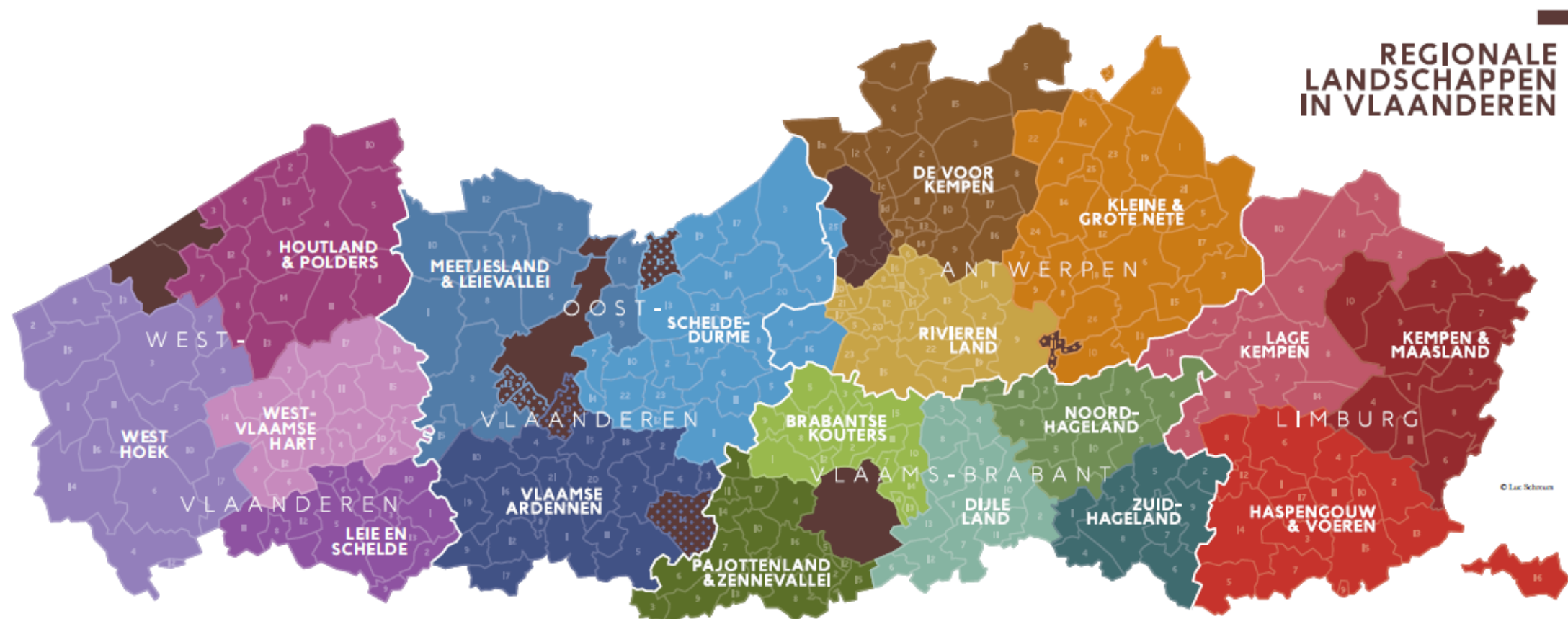
Aanbod Regionale Landschappen

Provincie Antwerpen

Regionale Landschappen (RL)

Een RL = streek

Een RL = samenwerkingsverband

Samenwerkingsverband van open ruimtegebruikers

- Provincie
- Gemeenten
- Erkende natuurverenigingen
- Erkende verenigingen voor landbouw, toerisme en jacht

Een RL = ...

NATUUR

WATER

LANDBOUW

**LANDSCHAP &
STREEKIDENTITEIT**

KLIMAAT

ERFGOED

RECREATIE

MENS

Rollen

REGIONALE
LANDSCHAPPEN

initiator, stimulator, facilitator, coördinator, inspirator,
integrator, communicator, educator, realisator

Provincie
Antwerpen

Financiering

- Structureel:
 - Lidgeld steden & gemeenten
 - Samenwerkingsovereenkomst provincie
- Projectmatig:
 - Europa
 - Vlaanderen
 - Provincies
 - Gemeenten en steden
 - Particulieren/organisaties

Klimaat en Buurtgroen projecten

jeugdbewegingen

Participatie

Ontwerp

zorginstellingen

scholen

Buurtplekken

Groenkapoen – inrichting van jeugdterreinen

Buitenzorg – inrichting van zorginstellingen

Speelnatuur en buurtplekken

participatief inrichten met hoge biodiversiteit!

Provincie
Antwerpen

Even uitzoomen: ondersteuning biodiversiteit & klimaat in beeld

-> Vijf nieuwe stappenplannen visualiseren het meest gevraagde provinciale aanbod rond biodiversiteit en klimaat.

Waar zet jouw gemeente op in?

- Bestaande natuur versterken
- Nieuwe natuur creëren
- Natuur verbinden
- Maatregelen voor soorten
- Een klimaatveilige gemeente

Bekijk het op provincieantwerpen.be > Voor lokale besturen

Dinsdag 23 september 2025 provinciale landschapsdag: Klein-Brabant

Een uniek kleinschalig landschap vol natuur- en erfgoedwaarden

Meer info:

landschapsdag@provincieantwerpen.be

**Provincie
Antwerpen**

Foto © Philippe Roose

37 - 19/06/2025

De streekmotor die werkt aan
DUURZAME ONTWIKKELINGS
DOELSTELLINGEN

Dinsdag 30 september 2025
studiedag:
Onthardingsdag voor lokale besturen
4 jaar Re-Move

Meer info volgt snel!

**Maandag 20 oktober 2025
studiedag:**

Watersymposium

Voor de Europese dag van het landschap

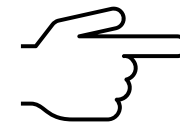
Meer info volgt snel!

**Dinsdag 18 november 2025
studiedag:**

Natuurgebaseerde wateroplossingen

Hoe krijg je dankzij een doordacht ontwerp en beheer nog heel wat extra voordelen van een klimaatadaptief waterbeheer?

Meer info
Schrijf je in
Geef je interesse aan

The background consists of several large, overlapping triangles in shades of orange and red. A large orange triangle occupies the top and right portions of the frame. A dark red triangle is in the bottom left corner. A medium red triangle is on the left side, partially overlapping the orange one. The word 'Bedankt' is centered in the white space between the orange and red areas.

Bedankt